

تحلیل قراردادهای

فرانچایز

نویسنده:

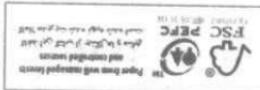
دکتر وحیده سامی

وکیل پایه یک دادگستری

۱۳۹۹

متان، وحید - ۱۳۶۹	سرشناسه
تحلیل قرار دهای رانچایز / مولف وحید مقامی.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: مهرکلاه ۱۳۹۹	مشخصات نشر
ص: ۱۵۰، ۲۱۵×۲۹۹ س.م.	مشخصات ظاهری
۷۷۸-۶۲۲-۶۸۹۶-۰۵-۴	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
فرانچایز (خرده فروشی) <i>Franchises (Retail trade)</i>	موضوع
فرانچایز (خرده فروشی) — قوانین و مقررات <i>Franchises (Retail trade) — Law and legislation</i>	موضوع
عباس قاچانه — ناظر چاپ	موضوع
HF5429/۲۳	موضوع
۶۵۸/۸۷۰۸	شناسه افزوده
۷۴۴۱۱۲۷	ردہ بندی کنگره ردہ بندی دیوبی
	شماره کتابشناسی ملی

٦٩٦٩٧-٩٨٤-٩٧٩٠-٠٧-٣:

«بَلَىٰ إِنَّمَا هُوَ حَرَثٌ مُّكَلَّمٌ تَحْتَهُ سَمَاءٌ

أَنَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا فِي السَّمَاوَاتِ

وَمَا فِي الْأَرْضِ لَا يَعْلَمُ بِهِ إِلَّا نَحْنُ

الْأَنْجَوُونَ

الْأَنْجَوُونَ

١٩٦٦: ج ٢٦

كَلَامٌ إِنَّمَا هُوَ كَلَامٌ

أَنَّهُ لِلَّهِ الْأَكْبَرُ

www.maktabekalam.ir

سَمَاءٌ مُّكَلَّمٌ أَنَّهُ يَعْلَمُ

مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَا يَعْلَمُ بِهِ إِلَّا نَحْنُ

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
بخش اول: کلیات.....	۱۳
فصل اولاً مفهوم قرارداد فرانچایز.....	۱۵
بحث ول: تطور تاریخی بحث.....	۱۶
۱- ظهور فرانچایز در ایالات متحده.....	۱۷
۲- ظهور فرانچایز در فرنسه.....	۲۰
۳- ظهور فرانچایز - ربخان از کشورهای عربی.....	۲۱
۴- قوانین حاکم بر قرارداد فرانچایز.....	۲۲
بحث دوم: تعریف قرارداد فرانچایز.....	۲۵
۱- تعریف انجمن فرانچایز بریتانیا.....	۲۷
۲- تعریف انجمن بین المللی فرانچایز.....	۲۸
۳- تعریف انجمن فرانچایز فرانسه.....	۲۸
۴- تعریف از دیدگاه حقوق فرانسه.....	۲۹
۵- تعریف از دیدگاه حقوق لبنان.....	۲۹
۶- تعریف فرهنگ حقوقی.....	۳۰
۷- تعریف مؤسسه حقوق بین المللی خصوصی.....	۳۰
۸- عناصر فرانچایز.....	۳۲

۳۴	بحث سوم: انواع قراردادهای فرانچایز و نمونه‌های
۳۵	قراردادهای انتقال فناوری
۳۷	قرارداد لیسانس
۳۸	قرارداد فرانچایز و قرارداد لیسانس
۳۹	قرارداد جوینت ونچر
۴۵	فصل دوم: انواع قراردادهای فرانچایز
۴۵	۱- فرانچایز تولید
۴۶	۲- فرانچایز توزیع
۴۷	۳- فرانچایز ساری
۴۸	۴- فرانچایز دماغه
۴۹	۵- فرانچایز یه گذری
۵۱	فصل سوم: الگوهای اجرایی فرانچایز
۵۱	نخست: امتیاز فروشگاه (داخلی)
۵۲	دوم: امتیاز منطقه
۵۵	فصل چهارم: ویژگی‌ها و اهمیت قرارداد فرانچایز
۵۵	بحث اول: ویژگی‌های قرارداد فرانچایز
۵۶	۱- قرارداد غیرمعین
۵۶	۲- قرارداد الزام آور دو جانبه
۵۶	۳- قرارداد موضعی
۵۷	۴- قرارداد مشخص می‌باشد و یک قرارداد احتمالی نیست

۵- قرارداد مستمر "زمانی"	۵۷
۶- قرارداد الحاقی	۵۷
۷- قراردادی که بر اساس اعتبار شخصی انجام می‌شود	۵۹
۸- قرارداد تجاری	۵۹
۹- قرارداد متنضم آموزش	۶۰
۱۰- قرارداد سیاسی و اقتصادی	۶۱
بحث نهم: امنیت قرارداد فرانچایز	۶۱
۱- مزایایی قرارداد فرانچایز برای اعطاء‌کننده	۶۱
۲- مزایایی قرارداد فرانچایز برای گیرنده	۶۲
۳- مزایایی آنچه از قرارداد فرانچایز در زمینه بین‌المللی	۶۳
۴- محدودیت‌های آن در اجرای قرارداد	۶۴
 بخش دوم: ماهیت حقوقی قرارداد فرانچایز	۶۵
فصل اول: تشخیص قرارداد فرانچایز از قراردادهای مشابه	۶۷
بحث اول: قرارداد فرانچایز و قرارداد امتیاز تجارت	۶۸
بحث دوم: قرارداد فرانچایز و قرارداد اجازه استفاده	۷۰
بحث سوم: قرارداد فرانچایز و قرارداد وکالت تجاری	۷۱
بحث چهارم: قرارداد فرانچایز و نمایندگی تجاری	۷۱
فصل دوم: ماهیت ویژه قرارداد فرانچایز	۷۲
بحث اول: موضوع در قرارداد فرانچایز	۷۳
۱- دانش فنی	۷۴
۲- کمک فنی	۸۴

۸۴	۳- عنصر مالکیت فکری
۹۲	۳-۱- گواهی نامه اختراع
۹۶	۳-۲- نشانه و الگوهای صنعتی
۹۷	۳-۳- آرم
۹۷	۳-۴- اسم تجاری
۱۰۱	۳-۵- علامت تجاری
۱۱۳	۳-۶- نام دامنه
۱۱۳	بحث ده؛ اتفاقاً قرارداد فرانچایز
۱۱۵	۱- سکم
۱۱۶	۱-۱- آغاز و کرات اولیه
۱۱۸	۱-۲- هدایاء اعور مذاکره
۱۲۴	۲- عقد نهایی و قرارداد فرانچایز
۱۲۴	۲-۱- آماده سازی فرانچایز
۱۲۴	۲-۱-۱- ایجاب و قبول
۱۲۶	۲-۱-۲- ساختار (نگارش) قرارداد فرانچایز
۱۲۹	فصل سوم: نظام قرارداد فرانچایز
۱۳۰	بحث اول: تعهدات طرفین قرارداد فرانچایز
۱۳۰	۱- تعهدات اعطاء کننده فرانچایز
۱۳۱	۱-۱- التزام به اعلام در دوره پیش از قرارداد
۱۳۳	۱-۲- التزام به انتقال کمک فناوری
۱۳۶	۱-۳- التزام به انتقال دانش فنی
۱۳۸	۱-۴- التزام به نقل علامت‌های مشخص

۱۴۱.....	۱-۵- التزام به انتقال اصلاحات
۱۴۲.....	۱-۶- التزام به فروش انحصاری
۱۴۴.....	۱-۷- تعهد به ضمانت
۱۴۵.....	۱-۸- تعهد به آموزش کارگران
۱۴۶.....	۲- تعهدات گیرنده
۱۴۶.....	۲-۱- التزام گیرنده به پرداخت بها
۱۴۷.....	۲-۲- بهای ثابت
۱۴۸.....	۲-۲-۱- بهای درصدی
۱۵۰.....	۲-۲-۲- تعهد نیزند، تأمین انحصاری از اعطاء کننده
۱۵۳.....	۲-۳- تعهد پیروز بر دستورات اعطاء کننده
۱۵۳.....	۲-۴- تعهد به حفظ ابرار
۱۵۵.....	۲-۵- تعهد به اجازه بررسی
۱۵۵.....	۲-۶- تعهد به اداره مؤسسه با ندام من شخص
۱۵۶.....	۲-۷- تعهد به اعلام اصلاحات فوری و روری
۱۵۷.....	۲-۸- همکاری در راه دفاع از حقوق فکری
۱۵۷.....	۲-۹- تعهد به ایجاد قرارداد در بیمه
۱۵۷.....	۲-۱۰- تعهد به ضمانت نامه بانکی
۱۵۸.....	۲-۱۱- تعهد به بازاریابی تولیدات اعطاء کننده
۱۵۹.....	۲-۱۲- تعهد به عدم بازاریابی کالاهای رقیب
	۲-۱۳- حفظ کیفیت کالا

۱۶۱	بخش سوم: انقضای قرارداد فرانچایز
۱۶۳	فصل اول: اسباب انقضای قرارداد فرانچایز
۱۶۴	۱- انقضای مدت قرارداد فرانچایز
۱۶۶	۲- فسخ قرارداد
۱۶۸	۳- ابطال قرارداد
۱۷۱	فصل دوم: پیامدهای انقضای مدت قرارداد فرانچایز
۱۷۱	۱- عفظ اسرار
۱۷۲	۲- است- از بهره‌برداری از عناصر قرارداد
۱۷۲	۳- عدم ایجاد عالیتی مشابه "عدم رقابت"
۱۷۳	۴- پرسدست همه ملغ مهلت‌دار
۱۷۴	۵- قطع تمامی حقوق نفر، کس و اینترنت
۱۷۴	۶- التزام به پس دادن برد و انبارها

همچون دیگر قراردادهای نوین، قرارداد فرانچایز تیز ماحصل پیشرفت اقتصادی، که با پیشرفت تکنولوژی توأم بوده است، می‌باشد. آنچنان که می‌بایستی پذیرفت؛ قراردادهای نوین نتیجه جهانی شدن به شمار می‌آید. دنیا به دهکده‌ای جهانی تبدیل شده است که نقصه عطف آن را می‌توان در سازمان تجارت و تعریفه گمرکی (GATT)، که به صورت تدریجی زمینه را برای ظهور سازمان تجارت جهانی (WTO) فراهم نمود، مشاهده نمود. امری که باعث تضعیف شدن نقش پروژه‌های خرد و کوچک شد. به گونه‌ای که تجارت و نوسنگی تجاری در رارهای اینانی به اندازه زیادی بر مؤسسات تجاری تکیه کرده است. در سایه وجود قواعد رقایی، اراده فرانچایز یکی از روش‌هایی است که بر پایه دانش تکنولوژی و فنی که داشت که نام سایه علامت تجاری از سوی یک شرکت ارائه می‌شود - محدوده پروژه تجاری را وسعت می‌نمد و این ساختار در بسیاری از کشورهای پیشرفتی رو به افزایش است. در واقع فرانچایز انتقال فناوری تحت یک اسم یا علامت تجاری می‌باشد از این رو در جریان انتقال داسن فناوری علامت تجاری، آنچه را که از انعقاد قرارداد بین اعطاء کننده امتیاز (Franchisor) و گیرنده امتیاز (Franchisee) صورت می‌گیرد حاصل می‌شود را در بر می‌گیرد.

آنچه مسلم است ورود به اینگونه فعالیت‌ها نیازمند معرفت حقوقی مدنی و اطلاعاتی گسترده‌ای می‌باشد که گیرنده امتیاز (Franchisee) باید پیش از امضای آن قرارداد به این معارف آگاهی داشته باشد تا بتواند در روند ورود به این نوع از فعالیت‌ها می‌سرمایه‌گذاری، از عهده مشکلات و پیامدهای ناشی از تعهدات مالی، برآید. شایسته است اشاره کنیم که سرمایه‌گذاری از طریق فرانچایز در صنایع بزرگ، همچون صنعت نفت، خودرو، دارو و صنایع وابسته به آن، و در امور تولیدی و خدماتی،

همچون تولید مواد غذایی و وسایل و دستگاه‌های الکترونیکی و خدمات حمل و نقل و خدمات حفاظتی، نظافتی، رایانه‌ای و خدمات آموزشی و سفر و گردشگری رواج دارد.

به مقتضای قرارداد فرانچایز، روابط تجاری بین اعطاء‌کننده فرانچایز (*Franchisor*) و گیرنده امتیاز (*Franchisee*) ایجاد می‌شود به طوریکه این روابط بر تولید یک کالا یا خدمات و توزیع آن و بازاریابی آن از سوی گیرنده امتیاز در یک منطقه معین و در طول مدت معلوم و بر اساس شروط مورد توافق مبنی بر اینکه اعطاء‌کننده (*Franchisor*) به رانه تخصص و سازمان‌ها و آموزش و پشتیبانی فنی برای بدست آورنده فرانچایز استوار است. هنین گیرنده امتیاز اجازه دارد همه مستلزمات و مقدمات این فعالیت از جمله نام و علام تجاری یا خدماتی و امورات اداری، بازاریابی، مالی و تبلیغاتی، به همراه ارائه همکاری و آموزش نظارت در اثناء مدت قرارداد، در ازای مبلغ معینی که بر آن توافق کرده‌اند^۱ را بدستور پردازد.

این موضوع در سه بخش در بررسی قرار می‌دهیم در بخش اول به مفاهیم کلی که به مسائل مقدماتی امر (مفهوم شناختی نوع و ویژگی‌های قرارداد فرانچایز)، و در بخش دوم به ماهیت حقوقی قرارداد فرانچایز می‌پردازیم که به مسائلی همچون تمایز قرارداد فرانچایز با سایر قراردادهای مشابه، ماهیت بیان قرارداد، و آنچه که در واقع اساس بحث، نظام حقوقی قرارداد فرانچایز می‌باشد در بر می‌گیرد و در بخش پایانی به انقضای و پایان این قرارداد اشاره می‌کنیم.